

RENAIXEMENT

ADHERIT A L'UNIO CATALANISTA

SURT ELS DISSAPTES

VOLÉM

La llengua catalana ab caràcter oficial per totes nostres relacions inclús ab el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil y per el règim intern de la Nacionalitat Catalana y pera ser àrbitres de nostra administració.

Que siguin catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions é impostos per contribuir als gastos generals del Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes ó lleves y facultat de poder contribuir a la formació del Exèrcit del Estat Espanyol per medi de voluntaris ó diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realisa l'Unió Catalanista, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme català, qualsevulga que siga llur pensar y sentir en matèries religioses, polítiques ó socials.

SUMARI

Memorandum, per J. Grant y Sala.—Esguards, per Optim.—Per qué, per A. Mercader.—Englantines: L'Encís, per Pau Camps de Villosi.—L'emigrant profeta, per J. Buigas y Garriga.—Petites disquisicions sobre la sardana: III, per H. Nadal y Mallol.—Goig, per Tomás Premà.—De música, per C. Batlle.—De Teatres, per C. R. y T.—De Sports, per Ll. del C.—Bibliografia, pel Dr. B. Clotet.—Garbellant.—Noves.—Cançoner popular: Los fadrins de Sant Boy.—Efemérides, per Ll. G. C.

Memorandum

Ja s'apropen actuacions series per el Catalanisme, y d'elles n'esperém quelcom profitós per l'ideal.

Nosaltres que desde 'l primer número venim defensant la conveniencia de la celebració d'una Assamblea de l'«Unió Catalanista», no sols per donar fe de vida aquells que ni per un instant l'havem abandonada, sí que també per saber qui li serva el respecte y amor que mereix; estariem satisfets fruit el goig de veure assolit en principi nostre pregón afany de sapiguer que nostra campanya ha contribuït quelcom als rescents acorts

de la digna Junta Permanent encàrrilats a n'aquest fi.

Dintre d'uns dies anirém joiosos a homenatjar a l'entitat més antiga del catalanisme y de les més antigues de Catalunya de faisó política.

Es per nosaltres els encare joves, un deure sagrat rendir l'homenatge al Centre Català de Sabadell, que durant vinticinc anys s'ha mantingut ferm a les ventades ponentines, y tampoc ha sigut víctima de les petites lluites del personalisme que malhauradament són les que escolen la vida de la majoria d'entitats socials, nó sols de les de nostre renaixement, sino de totes les colectivitats de qualsevulga tendència ó escola.

Allissonemnos tots els qu'en nostre pensament servém casi esvaits recorts de tantes y tantes societats nascudes ab aparent forsa y entusiasme y que després han durat tan poc; repassém la memoria y ens será difícil retrobarhi la munió de curts, ó expressius, ó rebuscats, ó senzills, ó llampants títols de les mil y una entitats que ab l'ensenyia Pa-

tria per penó, han nat y han mort efímerament en tot Catalunya; sembla que ha sigut un deportiu teixir y desteixir, quals resultats no han sigut altres que *cansar, desenganyar ó enemistar* á molts catalanistes de cor, y la noble causa sols n'ha gaudit passatjeres incensades, que ben poca falta li feien.

Per aixó es d'esperar que s'honori com cal de tot cor y ab entusiasme sentit, que bé s'ho mereix, al Centre Catalá en les festes de ses dites *noces de plata*, esperansats de que les d'or no caldrá festejarles per haver assolit abans de 25 anys més *tot lo que volém*.

Y ja que á la vegada hi aném per quelcom més, doncs que també la Permanent ens crida á celebrarhi son Consell de delegats per deliberar si devem ó no portar á terme l'Assamblea, aprofitém els pocs dies que'ns quedan per refrescar en la memoria tot lo que á ciencia y paciència nostra, desde la darrera de Barcelona el 1904, ha ocorregut á n'el Catalanisme, el paper que se'ns ha reservat, els que'ns han atribuït, el que realment havém tingut y aquell que molts d'aquí y d'allà dalt ens hagueren volgut senyalar.

Devém estar gelosos més que mai de la serenor y serietat que sempre ha sagellat els actes de *nostres homes*, sens perdre ni l'una ni l'altra per un moment, car aixís serà nostra tasca lo que deu esser, feconda per l'ideal.

Confosos nosaltres entre 'ls partits que del catalanisme han nascut, sí que la gent d'enllà diria ab raó: *el catalanisme es mort*.

Esguardém á nostre entorn y veurém l'estat económic d'aquelles entitats de cultura, ensenyansa y beneficencia, reconeixém que cal enrobustirles en bé de la causa y sempre *Pro-Patria*.

No perdém de la memoria que avui

se diu, frecuentment en la conversa, en la premsa, *quan els bons temps del catalanisme, aleshores del catalanisme...* y altres afirmacions semblants, que'ns fan tan mal com una pedregada seca; devém doncs demostrar dugues coses, cercant á la vegada son remei.

Si'l catalanisme no es lo qu'era, qui'n té la culpa?

Que's pot fer per actuar avui ab aquell braó y unitat de criteri, sens que l'actualió resulti inactual?

Devém demostrar que'ls que no'ns havém mogut gens ni mica de l'«Unió» durant aquest temps no havém sigut víctimes de cap encantament, l'havém viscut plenament, com en l'avenir volém viure la vida contemporania, ni encastellats en tradicions anacròniques, ni enlluernats en falsos rēflexes de llums artificioses de teórics de la paraula ó la ploma, y creiém sols avui com sempre que de catalanisme sols deu havernhi un, y que sos derivats ó afíns, tal vegada més que'ls éxtranys, necessiten *Festes nacionals catalanes, onzes de Setembre, mitins y conferencies, sagells de propaganda, Sardanes, llassets y tot lo arreconat per massa significatiu, que sembla avergonyeix á molts que's diuen catalanistes y que nosaltres anyorém de debó*.

J. GRANT Y SALA.

Esguards

L'esguardador passava fa pocs dies per la més bella de nostres Rambles, y va veure asseguts dalt d'una de les taules quatre trinxeraires jugant á les cartes; va creure cumplir un deure de ciutadania, avisant á un urbá, per foragitarlos d'un lloc concorregut, evitant el pobre judici que'ls forasters podien fer d'aquell vergonyós espectacle.

Sovint, massa sovint, tindreu d'apartar com un hom fa, peles de taronja, de plátano, etc., de

les aceres perquè vostra esposa, vostra mare, vos mateix, no vos trenqueu l'ansa del coll, car gent poc culta, davant vostre, com si caminessin per viaranyos bosquetans, llensen a la rua ciutadana tota mena de porqueries.

Es deure de tots els qu'estimem la ciutat contribuir a embellir-la, a espurgar-la de defectes, vicis, de males coses, que prou abunden.

No és la Barcelona d'avui la de mitjans del passat segle; la població flotant o transeunt és avui quatre o deu vegades major, sos components del tot heterogenis, aquesta població estrangera, necessita llocs d'esbarjo, temples d'art, museus, teatres, cafés concerts...

Els cafés concerts de Barcelona d'un quant temps en aquesta part han esdevingut llocs aont la cràpula ha tret l'orella, al ensemps que l'art se n'ha apartat, la pornografia comensava a ensenyorarse'n, a ésser el clou del espectacle representacions d'obres grolleres aont sols se cercava l'agombolament de dones exhibint nueses repugnants, que els mateixos aficionats a n'aquests espectacles veien ab fàstic, y que de perdurar, qui sab aont haguera arribat, car la progressió descendent és rapidíssima un cop perdut el decoro d'actors y d'espectadors.

Molt be que's combati la xavacana y flagelladora pornografia, que porta al home a la depravació de costums y destrueix la societat, que's fassi tasca educativa y per qui pot y deu ferho es dictin lleis o disposicions encaminades a barrar el pas de l'onada de porqueria que s'haguera crescut, desacreditantnos com a ciutat culte y mundial.

Fins avui, a Madrid no ha sigut possible un Edén Concert de la faiso dels de Barcelona, car allí el públic no guarda en eixos espectacles la compostura y serietat d'aquí.

Mes l'obra d'evitar que Barcelona caigui en descrèdit devem fer-la tota la gent decent de la ciutat, guiantnos sols nostre amor a ella; mai deu ésser privilegi a'uns quants senyors de tal o qual Comité o Confraria; la moral no és privilegi pas de cap classe social, deu conviure ab la honradesa, y deu ésser una prova més de cultura, de refinament social.

En nostra Barcelona, aont de qualsevol minucia se'n treu partit y se'n fa qüestió política, aquesta translimitació en son dret dels cafés concerts ha fet bellugar a uns quants senyors que sembla que de tant que volen estimar-la a la ciutat l'apunyeguen, car ells exageren sos petits defectes en meetings y actes de propaganda desbarrant al aplicarli calificatius, y s'aprofiten d'eixes miseries y baixeses per predicarnos les bondats d'anacròniques idees, ab el despit de

veures impotents per ferles surar per inadequades a lo contemporani.

Y aquestos nois, escamot de colegials en vacances de protesta, qu'han amenassat ab trencar cartells, anuncis y coses que no'ls agraden (segons diuen en públic, malgrat conorrehi) no s'oblidin que'ls ciutadans que volèm pau y tranquil·litat per la ciutat, qu'avisem al guarda quan els trinxeraires juguen a les cartes en les taules de la Rambla, que treiem les pallofes de taronja de l'acera perquè'l transeunt no hi caigui, no'ls permetem ses anunciades expansions, que prou els n'hi havem tolerat ja.

OPTIM.

Per qué?

Avui que'l problema económic té una tant gran transcendencia, estém notant un desinterés que'ns sorprén y quasi acabariem per desmentir tota la seva importancia. Desde la societat, a la que'ls homes no tenen més relació que'l viure ab comú, fins les relacions de poble a poble, es nota l'interés en voler manar a casa dels altres y volerla arreglar a tots els assumptes més íntims.

Diguem, amic meu, per qué aquell poble que diu que'l veí que té sotmés a ses ordres l'hi causa disgustos, hi té més perdues que guanyos, continúa essent amo y senyor de llurs destins, que més que res l'hi desbaraten tots els seus plans y desenrotllo de sí propi? per qué, dient qu'es fill de mala mare, portant mala sang a ses venes, consenteix que prostitueixi son propi hostatge? es qu'aital volta vol que sigui un sotmés!! no veus que tant aviat com pugui recobrarà sa llibertat d'acció y's contentarà viure ab sa pobra propietat que no baix la tutela més espléndida y rica d'aquell provinent? y diguem, per qué aquell senyor manté un criat dins de sa propietat que tant despiatadament la malmet? per qué'l marit té la pretensió que la muller sigui bona y decent, quan ella creu que la decencia es fent vida disipada? per qué gastes ab ordenar la casa d'altri, quan el qui viu et desfá tot quant cuidat hi poses? per qué vols mantindre ton poder de senyor y la categoria de conceller quan concells y senyoria queden esclaus de la llibertat individual de quiscún? no veus que't malgastes la salut, quedarás pobre y no tornarás a la joventut passada?

Recorts queden a la Historia de fets deplorables, exemples dins de la familia que no's comprenen, pera que ben mirat tenen una explicació ben senzilla. Acabo per creure, que tenint el problema económic un imperatiu a totes les qüestions socials,

quan els cabals no arriben per mantindre 'l luxe y la fastuositat y la vida ens es un impossible, acabem per tindre idees subversives; pero, per qué, per qué tindrè semblant pretensió, quan tot queda equilibrat y quiscú ocupará 'l lloc que les seves forces y qualitats indiquen? díguem, per qué?

A. MERCADER.

ENGLANTINES

L'ENCIS

LLIBERTAT.

Del cim altiu contemplo la Natura
freturós d'esplaiar ma set d'amor;
copçant l'encis de sa alenada pura
mon esperit laçat pren viriör.

Enfront la Mare Patria en sa grandesa
rublert d'afecte aixeco un cant fervent,
la fe reviu una pregaria apresada
quan sent infant somniava dolçament.

Breçola la meua ánima conmosa
el perfum de un passat esplendorós;
penó barrat com boia lluminosa
de la immortalitat veig á redós.

El mar, al lluny, velat per la boirina
me porta 'l grat recort de jorns plascents;
y enllá d'enllá, cada illa llevantina,
es monument de gestes esplendents.

Catina esguarda á Catalonia aimada
retuda sóts la petja de un tirá;
atüida defallint en la vesprada...
perduda la esperança del demá...

.....

Aprés de llarc sojorn de pregonesa,
al ritme dels cantars del rossinyol.
desperta la Encantada ab placidesa
com en jorn clar sorgeix el novell sol.

En l'alt serrat y en la ufanosa plana
el foc sagrat s'envola en espirals;
la revetlla d'amor, devé galana
com auba floreixent dels jorns capdals.

Agermanantse pobles y vilatges
tots se acoblen festius sardanajant;
de terra baixa als més altius paratjes
s'hi glosa virilment el mateix cant

Ha eixit del poble la sublim paraula;
com mágic brollador s'es escampat;
prent nova vida la pregonia faula;
veslluma arréu el sol de llibertat.

Y veig les multituds, avant, fent via,
dels pobles lliures assolint la fé;
aubada missatgera del gran dia
que va apropantse ab magestat, seré.

Tot vesllumant la sospirada gesta
vibren de goig els cors al bategá;
—No manquéu, bons patricis, á la festa,
nosaltres som els homes del demá.

Tots hi cabém dessota la senyera;
veniuhí tots, veniuhí, els catalans;
la jornada del triomf es ja propera,
donemnos l'abraçada de germans.—

Del cim altiu emprenc la devallada
pera esbrinar si es somni ó realitat:
no es, no, visió per l'esperit forjada...
La Pátria clama arreu: ¡Vull llibertat.!

PAU CAMPS DE VILOVÍ.

L'emigrant profeta

Calmosament, y ab la xemeneia fumejanta, el vaixell solcava les aigües del Occeá, aleshores tranquil y llis com un bassal d'oli. El monóton panteig de la máquina y la remor del hélix, al remenar l'aigua, eren sorolls capassos d'endormiscar fins les rates, y malgrat aixó, y la xafagor del día, y les marejadores sentors que del vapor eixíen, els passatgers, tots emigrants, gent senzilla y esperansada, estaven alegres y joiosos, com si en lloc d'un país incógnit, al fi de llur viatge estessin segurs de trobar una terra coneguda y generosa que'ls omplenés de benhauransa.

Poquíssims eren els qui anorreats pels recorts de la patria llur, romaníen arrupits al costat de les bordes abandonats á ensopides contemplacions del mar y dels horitzonts.

Tots se divertíen y fruïen forsa, aprofitant l'espontania alegría que'ls reportava la manca de cabories, la salut de llurs cossos y la simplicitat de llurs ánimes. El reduït espai de la cuberta de proa era'l lloc de llurs esplais; allí reposant en totes les positures, uns jugaven á cartes, á la loteria, als daus y á la morra, altres contaven rondalles, altres tocaven la guitarra, l'acordeón y la dolsaina, y altres, y aquets els més, corejaven cansons de sa terra nadiua.

Hi havia moments en que l'alegría arribava á son

més alt grau, y allavors la diversió d'aquella gent esdevenia sorollosa, estrident, voluptuosa.

En un d'aquets períodes de clamoreig general, de la bodega eixí reposada y seriosament un personatge desconegut de tots. Era un vell d'estatura gegantina, proporcions hercúlies, caminar y moviments nobles, barba abundosa fins á mitja pitrera y blanca com les melenes de sa testa, rostre marcit, color pàlit y ulls, quíns ulls! grossos, joves y de mirar feréstec. Anava embolquellat ab una capa negra que li arribava fins als peus, y ab el cap alt, s'encaminá vers aont estaven els emigrants, els quals l'esguardaven ab certa mescla de curiositat y extranyesa. Quan estigué al mitg d'ells se creuá de brassos y ab veu rogallosa cridá:

—Imbécils! Per qué rieu y esteu alegres, si dins breus hores aquet mar ara tan pacífic, vos engorjará desfet en irada tempesta? Mellor fora qu'encomanessiu la vostra ánima al Deu de vostres creences, car, si espereu massa, no hi arribareu á temps.

Una riallada general acullí les paraules del vell, y bona estona duraren les burles y abigarrats comentaris sobre'l profeta d'ocasió y son pronóstic.

Mentres aixís doblement se divertien, aquell extrany anciá s'apartá d'ells ab la major indiferencia, y xano xano guanyá la punta de la proa, aont restá. De temps en temps se'l vegé extendre'ls brassos vers l'aigua y fer rars signes, com conjuracions al mar.

Y sia com se vulla, el cas és que que no trigaren gaire en eixir del horitzó norest grisencs caps de núvol, avansades d'una llegió de negres boires que més tart taparen el cel. Comensaren á bufar ráfagues de vent, primer febles, després més fortes y per últim furientes. El mar s'encrespá y esdevingué agit y terrible. Els llamps allumaren y el cel bramulá. Les boires gitaren aigua á desdir, y en mitg d'aquella tempesta espantable y amenassadora, el vaixell era rebregat pels elements. Tant aviat se submergí de popa, com fondí'l botalló de proa dins les ones; tan prompte se volcava de babor com d'estribor, y sa cuirassa grinyolava y els pals apallissaven l'aigua y la máquina treia totes ses forces.

Els emigrants, corpresos de paúra, pareixien folls. Al comensar la tempesta, totes ses mirades se dirigiren al vell profeta, a qui prengueren pel dimoni, y l'acer llambregá, y se'n anaren allí aont estava ab l'intenció d'esqueixarlo, mes al veurer sa tranquil·litat y son posat altament respectuós y magestàtic, aleshores el prengueren per Sant, y deixant les armes s'ajonollaren á sos peus y l'adoraren. Li pregaren que fes apaigabar la tempesta y salvar llurs vides.

El vell dret, inmóvil, ab la cabellera abandonada al vent, pareixia de veres un deu nascut de la tem-

pesta. Somrigué al veures adorat per la multitud poc abans rabiosa y altra vegada se sentí sa veu rogallosa, y digué:

—Es inútil tot quan feu; vostra sentència ja está firmada per mí. Jo soc l'esperit de les ones, el rei del mar, y necessito la carn de vostres cossos pera menja dels taurons de ma guarda.

Una esgarrifansa esglaiadora corregué per tots els cossos. Y el vell, després d'uns instants de silenci, torná á parlar:

—Aquesta tempesta que tant vos espanta, digué, solsament cessaria si jo tornés al mar, á mos immensos y rics dominis del Occe...

No pogue acabar la paraula; la multitud s'abraoná sobre d'ell, trenta brassos l'aixecaren enlaire y sens dilació fou llensat al mar.

En aquell mateix moment eixí apressadament de la bodega una noia esgrogueida pel mal de mar. Ab la cabellera extesa y la veu plorosa, incoherent, se llensá entre-mitg dels emigrants, cridant saltantli 'ls ulls de les conques:

—Assessins!... Assessins!... qué heu fet!!!... Es mon pare, mon pobre pare, que pocs dies há ha perdut el coneixement...

Y arrencantse'ls cabells en el paroxisme de la desesperació s'apropá á la brana y arribá á temps d'ovirar la blanca testa de son pare flotar en el líquit agit y fins que l'escuma d'una ona que reventá á prop seu se confongué ab l'albura de sos cabells, y al mateix temps li serví de mortalla.

J. BUIGAS Y GARRIGA.

Petites disquisicions sobre la sardana

III

Un dels punts més importants á tractar y que més embelleix la sardana, és l'estética llur.

L'estética és la forma, la bellesa de les coses; és lo que dona expressió á un conjunt perfectament armónic.

Quan la forma estética manca á quiscuna manifestació en les arts, evidentment s'hi treu la sublimitat y bellesa qu'enclouen. En la sardana, doncs, la manca d'aquet factor tan important és com si un arbre en els esclats primaverals no tregui el vert fullám á causa de la deixadesa del qui tindria de cuidarsen.

Son molts els qui formant part d'unes rotllanes prenen indistintivament la ma de la dama, y aixó és un cas d'anti-estética. La ma de la dama té de apoiar-se sempre demunt la del caballer, y és un

contrassentit gran, al ensemps que qüestió de delicadesa, fer lo contrari.

En la sardana, com en tots els actes, té de donarse la preferència al sexe bell.

Quan la rotllana és d'homes solsament ó be quan se troven dos de costat, llavors la ma dreta té de servir d'apoi á la del company.

Si com sol passar molt sovint se troven en una rotllana dúes dames de costat, trovantse en igual circumstancia dos homes, un d'aquets té d'abandonar la ma dels companys llurs y anar á donarla á les dames de referencia. S'han de tenir en compte aquestes petites coses, car aixís jo entenc que's fa un gran be á l'estética de la nostra dansa.

Hi há un defecte també que cal remarcarlo. La majoria dels dansaires finida la segona tirada de curts y al emprendre'ls llargs, tenen encara les mans caigudes, com també al finir els llargs y reprendre altra volta els curts; aixó també té d'evitarse, perque de aquesta faisó fém inconscientment un gran tort á l'estética.

Per fer un conjunt de sardanes perfectament armónic, al emprendre'ls curts les mans dels dansaires tenen d'esser caigudes, seguint en aital actitud fins al comens dels llargs: al arribar aquets, momentàniament y com obeint tots á una mateixa forsa impulsiva, els brassos han d'enlairarse en igualtat. D'aquesta faisó mantindrém la nostra dansa purament bella, ab el ritme y la cadencia que la fan hermosa.

H. NADAL Y MALLOL.

GOIG

Les roses del meu jardí
cad'estiu de bon matí
al besarles marinada,
van dançant ritmicament,
omplint d'ensomnis al vent
boi perfumant la rosada.

A n'á tú, gentil rosella,
qu'ets la floreta més bella
del jardí de l'il·lusió;
com el vent, vull jo besarte
y com l'abellá xuclarte
de ton cálzer la dolçor.

TOMÁS PREMIÀ.

De Música

Han tocat á son terme els concerts de l'Orquesta Sinfónica de Madrid, ab el mateix éxit que comensaren; sens fer menció del primer concert, ja ressenyat en aquestes planes, faré un breu resum de lo executat en els restants.

Del insuperable mestre J. S. Bach, hi han figurat el «Choral variat», el «Preludi» de la cantata 129 y el «Concert en sol menor» dit de Brandenburg; en totes aquestes obres el pés més feixuc era per la corda; aquesta demostrá de nou les seves facultats, vencent tots els obstacles de qu'están curullades, principalment la primera que fou dita magistralment y que á precís del públic tingué de repetir-se.

Aont la Sinfónica hi lluí tots els seus mérits fou en la «Pastoral» de Beethoven; l'interpretació notabilíssima qu'hi doná el mestre Arbós ab la magistral execució de l'orquestra, arribá á un tal grau de perfecció que indubtablement creiém no sentir-la mellor, deixant al públic completament satisfet. Del mateix autor hi figuraven les obertures de «Leonora y Coriolano»; quina interpretació no fou pas menys notable.

Ab forsa abundó hi figuraven les obres de Wagner, en primer lloc la «Consagració del Graal» de «Parsifal» que s'executá en el tercer y quint concert ab la cooperació del «Orfeo Catalá»; l'efecte que produí á la sala el conjunt de tant notables elements fou magistral, sentintse en els moments de les escenes capdals (com si'l públic no's pogués contenir l'emoció), apagats rumors d'aprovació, esclatant al final de l'obra ab una forta ovació als mestres Arbós y Millet, obligantlos á presentarse un segnit de vegades per callar les aclamacions de públic. Del «Tannhäuser» hi figuraven el «Bacanal» el Preludi del III acte y l'Obertura; en aquesta última l'entusiasme que la seva execució produí al públic fou delirant, veientse el mestre Arbós obligat á agafar de nou la batuta y dirigir els «Murmurs de la Selva» del «Sigfrid», siguent igualment ben dits com les anteriors; *Faust*, obertura executada pulcrament, y la «Cabalcada de les Walkiries» que com á despedida ens doná de més á més en el últim concert, mereixentshi una llarga ovació ab aclamacions de comiat.

La 2.ª Sinfonia de Brahms no desmereix gens de les que tenim conegudes d'aquest gran sinfonista; la solidesa de forma que les distingeix, ab la notable interpretació qu'hi doná l'orquestra, seduiren fins en els menys entusiastes de les obres d'aquest autor.

La 1.ª Sinfonia de Schumann, si bé no arribá á entusiasmar á l'auditori, s'escoltá ab forsa gust el delicat treball de l'orquestra.

De la 6.ª Sinfonía de Tschaiowsky, el primer temps es el que sobresurt més de tota l'obra, essent trassada ab grans sonoritats, poguenthi l'orquestra lluir les seves facultats.

«Redemption» de César Franc, «La Reina Mab» de Berlioz y «La Nuvia venguda» de Smetana produïren notable impressió al auditori.

Menys interessà al públic el quadro d'impressions «Nàpols» de Charpentier; si be de forsa color, els temes vulgars la perjudiquen.

De compositors catalans hi han figurat el Prólec d'«Els Pirineus» del eminent musicograf Felip Pedrell; després de molt temps no sentit pel nostre públic, l'èxit obtingut en aquets concerts crec que's pot igualar en els de Buenos Aires, Burdeos y altres punts, esclatant al final un fort aplaudiment que durà llarga estona; l'execució pels elements qu'hi prenien part, com era d'esperar fou notable; els chors dits ab forsa sentit per l'«Orfeo Catalá», y la part de *bardo* que desempenyà el notable bariton Sr. Segura Tallien ab molt acert.

De l'Albeniz s'executà l'«Evocación», «El Puerto» y la «Catalonia», les dos primeres de la col·lecció «Iberia» si bé 'l mestre Arbós n'ha fet una creació nova instrumentantlos, perdent aquella expressió essencialment pianística de que fou vestida; á prec del públic tingué de repetir-se l'última com la «Catalonia» qu'entusiasmà per la bonica forma en que hi son glosats els aires populars catalans; en totes la Sinfónica hi estigué á gran altura.

L'èxit obtingut per la Sinfónica de Madrid en aquesta tanda de concerts no es pas menys dels de les temporades anteriors, guanyanthi una corona més de llorer en la seva gloriosa carrera artística.

El públic forsa nombrós, arribant en els que prengué part l'«Orfeo Catalá», á omplir-se del tot la sala; sempre ho poguessim dir aixís.

C. BATLLE.

De Teatre Catalá

ROMEA.—«Els ídols», de na Carme Karr. Una producció teatral que sembla una iniciació de protesta femenina contra la vella equivocació d'apreciar cert delictes social, constantment, diguemne, en pràctica. En efecte, una dona que viu idealment; que creu bojament en el seu espós,—ídol per aquestes raons,—sab ab desesperació extremada qu'ell l'enganya ab un'altra dona, y la desesperació augmenta quan la seva mare li notifica qu'ella també sofri aquell desengany.

El cas dramàtic s'enclou dintre aquet marc de aont necessàriament n'ha de sortir quelcóm forsat el personatge d'ella, ja qu'aquet moment dramàtic

se produeix al saber ella la desllealtat del seu marit, passant, aixís, ràpidament, d'un mon d'idealitats á un altre mon de vulgars evidències. Aquí hi há doncs l'única acció forçada del quadret—perdonable per altres causes—doncs si be és veritat que fora difícil trobar avui una dona que visqués ab aitals idealitats, en cambi hi há l'intent de l'autora, que més que de presentar un quadro real, sembla que vulgui posar de relleu la diferencia absurda ab qu'és jutjada aquesta falta, segons si el que la cometa és l'home ó be la dona.

Per lo demés, l'autora ha entrat ab bon peu en el camp de la literatura teatral, doncs en sa primera producció ha jugat de má mestre la construcció, y el diàlec és una revelació mes de la polidesa d'estil y literaria, reconegudes en l'il·lustre escriptora.

«Tribut al mar», d'en Ambrós Carrión. Ens trobem devant l'obra d'un poeta. Y l'obra ens encanta per la seva senzillesa y per la seva factura. L'acció's desenrotlla en els temps de la Grecia, y es desprén d'una de les supersticiosas ofrenes humanes que pera amansir als deus se realisaven. En «Tribut al mar» hi há una lluita implacable de dona á dona; Kike y Crensa han sostingut ja en vida d'en Séfax, l'héroie, una intensa lluita per la seva possessió, y després, mort aquet, disputen encare per son cadavre, y el temor de la supersticiosa creença fa qu'una d'elles, tement l'odi dels deus, se sacrifiqui llensantse al mar, vencent aixís ab son sacrifici.

Com hem dit al comensar, l'obra's descapdella ab magestuosa senzillesa, admirantse tant en ella la feina poética com el treball teatral. En fí, «Tribut al mar» ens ha impresionat favorablement respecte á lo que's pot esperar del autor del mateix.

* * *

PRINCIPAL.—«Qui del llop parla...» d'en J. M. Closa. La novetat del argument ha fet que passés aquet sainet ab relativa acceptació, doncs no hauria passat lo mateix si s'hagués valgut de la seva acció, vulgaríssima, ni del llenguatge, farcit de barbarismes.

E. R. y T.

De Sports

Ciclisme.—Al apareixer el present nombre s'haurá efectuat ja l'interessant cursa «Gran Premio Peugeot», que'l fet d'haverse efectuat el passat dijous ens priva de donarne detalls que donarem la vinenta setmana.

Futbol.—Organisat per el centre «Pla de Bages» á benefici de l'Hospital de Manresa jugaren el passat diumenge un partit el Barcelona y el Catalá. La diferencia dels equips feia preveure'l resultat, y aixó no obstant el Barcelona degué apretar de ferm en la segona part pera conseguir el resultat de 5 á 1 á favor seu.

* * *

També, per jugar-se dijous, no podèm dir res encare del partit entre'l «Plumstead F. C.» y l'«Español.» Aixís mateix ho farèm en el vinent nombre.

Rugby.—En el camp del «Español» s'ha jugat el primer partit de rugby entre un equip improvisat d'aquet club y el club francès «Patrie.» El partit se reduí á una ensenyansa pràctica d'aquet joc, pera'l quí alguns dels nostres han demostrat excepcionals aptituds. Naturalment, els francesos guanyaren per 7 punts á 0.

Nàutica.—Demá comensará la setmana náutica organisaada per el «Real Club de Barcelona.» Pot avensarse qu'aquesta vegada l'èxit sobrepujará de molt á quants s'hagin conseguit en aquest sport, doncs el programa és per demés atractiu, digne del club que l'ha organisaat.

En les proves de balandres hi serán representats els clubs de Barcelona, Bilbao, Santander, San Sebastián, Valencia y Alacant. En les de rem s se disputarán el Campionat d'Espanya els campions alicantins y els de la «Barcino» del «R. C. de B.», y en el Campionat internacional els nostres haurán de lluitar ab les tripulacions de Niza y Lyon.

Automovilisme.—«Copa Barcelona». «Campionat espanyol d'amateurs.»—El diumenge día 4 de Juny se correrán aquestes dúes proves, haventhi inscrits per la primera cotxes de les marques Gregoire Clement Baijon, Mínera, Delahaye, Daiuder, Renault y Hispano Suiza. En la segona hi correrán bon nombre d'amateurs barcelonins, desitjosos de guanyar el primer campionat de amateurs.

S'ha disposat que al dematí's disputi la «Copa Barcelona» y que á la tarde's corrin els 120 km. pera aficionats. Ab aquesta disposició queda sobrat temps als concurrents pera reparar les forses en els restaurants y cantines instalades al efecte.

LL. DEL C.

Bibliografia

DR. B. PLA Y ARMENGOL. *Diagnóstico precós de la tuberculosis pulmonar.*—Un volúm en quart de 206 págs. Barcelona 1910.

Veus aquí un llibre, escrit en cult y refinat catalá, que malgrat el contindre una recopilació de tot lo que de notable s'ha dit respecte al important tema de que tracta, pel cuidado ab qu'está fet, pel plan del llibre y per lo que de personal conté, té un fort regust de la més alta originalitat; l'autor ha recullit els materials dispersats y els ha seleccionat y ordenat com un bon artífex y com un bon coneixedor de la clínica de la tuberculosis, y afegint á n'aixó la seva experiencia y son criteri personal, ha elaborat un treball en el que s'hi troba tot quant d'útil, d'hermós y de veritable posseim actualment respecte al diagnòstic precós de tant important malaltia.

L'especialista trobará coleccionats en aquest llibre els datos que poden precisarli en un moment determinat; el biólec coneixerá per ell ab forma compendiada l'estat actual de la qüestió, y el metge pràctic tindrà en ell una font de grans y profitoses ensenyances que l'orientarán en el difícil problema clinic del diagnòstic precós de la pneumofímia. Y tots deurán admirar la perseverancia y l'intel·ligencia qu'han dirigit al autor al escriure'l seu treball.

En dos parts está dividit el llibre; 1.ª medis diagnòstics dependents del coneixement del bacil dividida en 3 capítuls: I, investigacions del bacil Koch; II, reaccions á la tuberculina y reaccions de anafilaxia; III, reaccions *in vitro* (serum-diagnòstic, index opsonic, precipitació, fixació del complement, activació del veneno de cobre, etc.); 2.ª medis diagnòstics independents del coneixement del bacil, dividit també en 3 capítuls; IV, estudi del estat general; V, estudi del aparell respiratori; VI, orientació y pràctica diagnòstica. Acaba ab una abundantíssima bibliografia.

En tots aquets capítols además de ferse eco de un gran nombre d'estudis d'investigació, fa una crítica delicada dels mateixos que demostra com l'autor s'ha assimilat tan importants materies, y acaba al fi de cada una d'elles ab una crítica de conjunt sana y plena d'una gran sabiduría pràctica.

Aquesta crítica té més valor quant antepose'ls procediments d'examen clinic clàssic als de laboratori; lloable y gallarda orientació que'ns recorda els hermosos temps dels grans clínics.

Mereix aquesta obra ocupar un lloc en tota biblioteca per cada un dels seus ben arrodonits capítuls, però especialment per l'últim, el de la orien-

tació y práctica diagnòstica, capítul enterament personal y d'un gran sentit clínic, en el qual se senyala al pràctic el camí á seguir per conseguir el diagnòstic precós; en ell s'estudien els símptomes, classificats en *síntomes tòxics y de desenrotllo del tubérculo* y en *síntomes que revelen activitat y en els que's troben també en focos latents y en cicatrius de focos curats*, mencionant com s'agrupen y com deuen orientar el diagnòstic segons la classe de tuberculosi y les més diferents maneres de comensar. Al final s'hi troben uns consells molt acertats de práctica diagnòstica, y acaba enaltint la necessitat de que'l pràctic fassi el diagnòstic precós perquè pugui tractarse á temps la malaltia, que l'autor, posseït de gran optimisme, afirma que pot curarse en l'immensa majoria dels cassos.

Moltes alabances mereix l'autor per sa publicació, perquè vé realment á omplir un buit, però les mereix molt més perquè'l seu treball ha de servir d'estímul als joves metges que tenen d'enrobar-se á la naixent ciencia médica catalana.

DR. B. CLOTET.

GARBELLANT

Llegim en *L'Independent* de Perpinyá el següent tros, que traduí d'una ressenya d'una sessió celebrada pel Concell municipal d'aquella localitat:

«M. Guth demana que'l Govern francès pregui al Govern espanyol qu'allunyi de la frontera el presi-ri de Figueres, á causa de les nombroses evasions ocorregudes en aquets darrers temps. M. Chaubet senyala les dificultats que presentaria aquesta proposició. M. Neret es del mateix parer, y diu que procurarà entrevistar-se ab el cònsul espanyol.»

Desitgem que'ls catalans de Fransa tinguin la sort d'esser més atesos que'ls catalans que tenim la idem de dependir dels mai prou alabats Guberns d'Espanya.

Llesta ja la agulla ab que ha de rematar la cúpula de la Catedral de Barcelona, l'Ilm. Sr. Bisbe ha fet posarhi una gran bandera espanyola pera que 'ls bons barcelonins recordin, agraits, que si s'ha portat á cap tan artística obra, ha sigut gracies á la esplendidesa de l'Estat que la ha subvencionada.

Recomaném als pares catalanistes que si volen que'ls seus fills rebin una bona educació, 'ls en-

vihin als Pares Escolapis ja que á més de la part física, moral y intel·lectual han ampliat la ensenyansa ab la instrucció militar, última manifestació de l'avenç y civilisació dels pobles verament cultes y aimants del progrés.

L'ajuntament de Valls, volguent donar una mostra d'agraïment per l'activitat y zel desplegat per son Alcalde per la recta administració y embelliment de la ciutat li ha fet present d'un ric bastó, símbol de sa autoritat, y un artístic pergami tancat en riquíssim estuig. Com es de suposar, essent fill de Valls l'esmentat senyor, el susdit document está redactat en llengua castellana.

Ens escriuen de París que entre 'ls catalans allí residents hi ha proposit de celebrar per primera vegada la Festa Nacional Catalana.

Felicitém als organitzadors y 'ls desitjem mes fortuna que la nostra, car allí sense dretes y esquerres, es d'esperar que será un exit la festa y que hi contribuirán tots els catalanistes de París.

Tambè se'ns notifica de la mateixa capital, la constitució d'un Comité Catalanista Radical, per treballar coratjosament per la causa lliberadora de nostra Patria.

Segons ens diuen els telegrams, al tenir-se noticia de la sagnanta desgracia ocorreguda á París, en l'acte de la sortida dels aviadors del *raid* Paris-Madrid, les autoritats d'aquesta última capital «no cregueren que la catástrofe d'aviació mereixés suspendre la cursa de toros en senyal de dol.»

No es d'extranyar aixó de les autoritats d'un poble que precisament en la seva *fiesta nacional* sab esborrar ab un grapat de sorra el rastre que les víctimes humanes deixen en el circ, pera rependre l'espectacle.

La campanya que certs elements anomenats d'ordre, venen fent d'algún temps ensá, contra la pornografia, ha donat ocasió pera que *El Poble Catalá* 's demostrés acérrim defensor de l'actual primera autoritat civil de la *Provincia*.

Ho tindrem en compte, per tot alló que'ns pugui convenir. Doncs mai hi será per demés, que hi hagi qui'ns pugui recomanar, el dia que tinguem d'intervenir en el palau del Passeig de la Aduana.

NOVES

Unió Catalanista—En el Concell General de Representants que's celebrarà al Centre Català de Sabadell els dies 4 y 5 de Juny, hi figura la següent Ordre del dia:

I Constitució del Concell.

II Admissió de socis:

Colectius: RENAIXEMENT, *Metralla*, «Escola Catalana», «Escola Nacional Catalana», de Barcelona.

Individuals: En Josep Noy y Marras, de Barcelona.

III Discussió de les següents conclusions que presenta la Ponencia:

1.ª Es ó no convenient la celebració d'una Assembla de l'Unió Catalanista?

Creu la Ponencia que donat l'actual estat de l'opinió Catalana, l'Unió Catalanista, fent honor á la seva historia, té'l deure de convocar una Assambla pera orientar al poble de Catalunya en el sentit més favorable á la reivindicació de la seva Personalitat.

2.ª Cas de considerarse convenient sa celebració, quina extensió s'ha de donar á la seva convocatòria?

Opinen els firmants que tots els catalans qu'estimin á sa terra tenen el dret y el deure de contribuir á sa dignificació; y, per aixó, entenen que s'han de convocar en ella á tots els que s'honren ab el nom de catalanistes.

3.ª Cas de considerarse convenient sa celebració, en quin temps y lloc s'ha d'efectuar?

Respecte el temps, creu la Ponencia com á més indicat el periode entre mitj Setembre y mitj Octubre, y, per lo que's refereix al lloc, estimen d'alta conveniencia que sia'l mateix Concill de Representants qui directament el decideixi.

4.ª Cas de considerarse convenient la celebració, quins assumptes s'han de tractar en ella? Els següents:

a) Ratificació dels principis fonamentals qu'ha sustentat sempre l'Unió Catalanista.

b) Actitut que deu adoptar l'Unió Catalanista pera complir els alts fins pera'ls quals fou fundada.

IV Discussió de les proposicions que's presentin.

Barcelona, 22 Maig 1911.—El Secretari, S. Millet y Millet.

* * *

El Jurat qu'ha de dictaminar sobre 'l mérit dels treballs que's presentin en el Concurs organísat per la Revista *Materiales y Documentos de Arte*

Español y la Llibrería Parera, ha quedat constituít pels següents senyors:

D. Joaquim Bassegoda, per l'Associació d'Arquitectes de Catalunya; D. General Guitart, per la Escola de Arts y Oficis y Belles Arts; D. Manuel Rodriguez Codolar, per la Junta Municipal de Museus de Barcelona; don Marian Fuster, pel Círcol Artístic; D. Dario Vilas, pel Círcol Artístic de Sant Lluç; don Eusebi Corominas, per l'Associació de la Premsa diària de Barcelona; D. Josep Fàbregas Bausili, per l'Institut Català de les Arts del Llibre; don Joan Furnells, grabador, y don Antoni Parera, escultor.

Els treballs han d'esser entregats abans del 30 del vinent Juny.

AVIS D'ADMINISTRACIÓ

Desde la present setmana devant las moltas queixas de nòstres suscriptors, havém cambiat de repartidor.

Oferim á n'els suscriptors que'ls hi manqui algun número, donarlos-hi, previa petició per escrit á n'aquesta Administració.

* * *

Desde 1.er de Juny proxim la Direcció y Administració 's traslada al carrer de Cassadors, n.º 4 (Plassa S. Just.)

* * *

Preguém á nostres suscriptors que procurin per tot l'actual mes posarse al corrent de pago, puig cas de no ferho ens veuríem precisats á suspendre l'envio del periódic.

RENAIXEMENT

Periódic adherit á l'Unió Catalanista

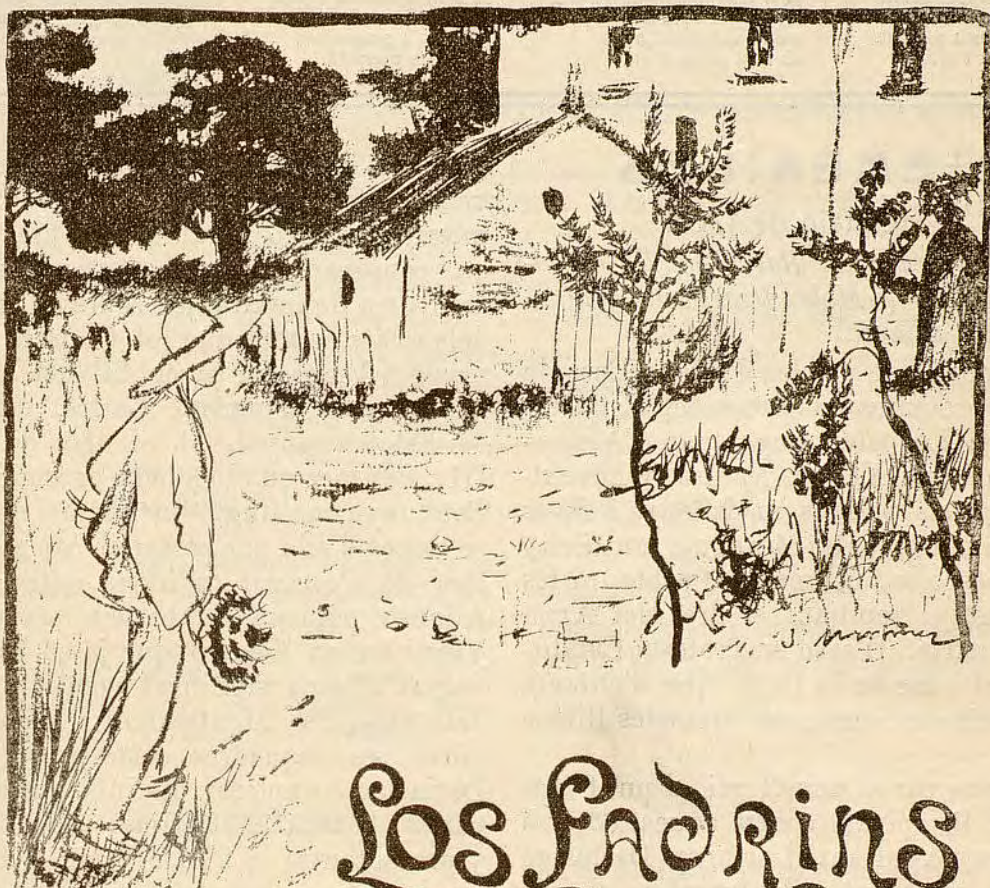
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Plassa del Teatre 6, 1.er

PREUS D'ABONAMENT

Catalunya y nacións Ibèriques . . .	2 pts. trimestre
Per les demás nacións	3 " "
Cuota de protector	minim 1 pta. al mes
Número solt	10 centims
Atrassat	20 centims

CANÇONER POPULAR

Los Padrins de Sant Boy

Cançó popular catalana

-viii-

Los pa-drins de Sant Boy — mol-ta fat-xen-da i gas-

-tan lo mes pe-tit de tots — ne gas-la mes que's

al-tes Tha la aà El ma-co de la La-yatja la aà.

LOS FADRINS DE SANT BOY

Los fadrins de Sant Boy
molta fatxenda'n gastan,
lo més petit de tots
ne gasta més que'ls altres.

Tra-la-rá

El maco de la Laya,
tra-lará.

Va vestit de vellut
botonada de plata,
se n'ha comprat un ram
per dá á la enamorada.
Se n'ha comprat un ram
set duros d'or costava,

tres duros costa'l ram
quatre més la lligada.
Quan l'ha tingut comprat.
ja no sab hont posarsel,
ja se'l posa'l barret
per fer més pompa y gala.
Quan l'hi ha tingut posat
carré avall se'n anava,
quan es á mitj carré
ja'n gira'ls ulls en l'ayre.
Ne veu la seva amor
sola que's pentinava
ab una pinta d'or

l'escarpidor de plata;
ab lo signe que fá
coneix que n'hi te entrada,
se'n puja escala amunt
com si fos de la casa.
Quan es á mitj replá
la'n troba que baixava,
li dona'l Deu vos guart
rahó no li tornava.
Ja n'hi presenta'l ram,
li fa mitja rialla,
li torna á presentar,
li fa tota plegada.

—Lo ram prou me l'ha pres
l'amor no me l'ha dada,
si no'm doneu l'amor
feumen una abressada.
—Aixó no ho faré jo
que'n fora castigada,
castigada de Deu
del pare y de la mare,
també dels meus germans,
dels germans y germanas,
y de tots los parents
y de la gent de casa.

EFEMÉRIDES

27 de Maig de 1704

Apareixen devant de Barcelona les esquadres Inglesa y Holandesa pertanyents á la Gran aliansa.

A la mort d'en Carles II de la Casa de Austria, pretenien el trono del Estat espanyol en Leopold, emperador d'Alemanya y en Lluís XIV de Fransa, y havent-se inclinat els polítics madrilenys á favor d'aquest últim, entrá á regnar en Felip V, sens escoltar la veu del poble, ni les tradicions, y trepitjant el dret del Arxiduc d'Austria. D'aixó en protestá Catalunya, perdentne en la lluita que s'entaulá lo que més car li era, ses preuades llibertats.

Com que per el novell rei el punt més fosc era'l Principat, contra aquest adreßá ses mides, expulsant al princep Darmstad qu'havia combatut valentment en el regnat anterior á favor dels catalans, valguentli moltes simpaties per part d'aquets. Al fer en Felip sa entrada á Barcelona ja succeiren alguns incidents que demostraven poca unió entre'l rei y el poble y menyspreu per part d'aquell de les costums sempre respectades, ja que no permeté que'ls concellers se cubrissin á sa presència y privá la cerimonia de la entrega de les claus de la ciutat. Més tart tampoc volgué'n Felip aprovar les constitucions de les Corts, alegant que per sa reial potestat podia ferho. Més tart al marxar el rei per anar á combatre contra la Gran Aliansa que s'havia format entre l'Imperi, Inglaterra y Holanda per oposar-se al desmesurat poder francès se posaren més tirants les relacions entre'l Virrei y

la opinió del país. Continuament se violaven constitucions y lleis, y á l'excitació interior qu'aixó produía s'ajuntava á la que causaven les noves que continuament arribaven de l'extranjer sobre'ls propòsits dels aliats, y més que tot la de la proclamació á Viena del segón fill del emperador Leopold, l'arxiduc Carles, com á rei del Estat espanyol, ab el nom de Carles III. Per mes qu'el Govern desconfiava de Catalunya, no tingué més remei que treure tropes d'ella per portarles cap á la frontera de Portugal qu'havia entrat en la Aliansa; però en cambi feia venir com á Virrei á n'en Velasco, que ja en l'anterior regnat s'havia significat com á contrari dels catalans. Mentrestant l'Aliansa enviava ses esquadres comanades per en Darmstad á explorar distints punts d'Espanya, havent anat primer per Andalusia y presentantse el 27 de Maig á Barcelona, la qu'encara no s'havia declarat partidaria del Arxiduc, y siguent bombejada el matí del 31, haventse desembarcat tropes que tingueren de tornar á embarcarse sense que logressin l'entrega de la ciutat intimada el día anterior. Aixó aumentá el rezel del Virrei, qui feu sofrir moltes persecucions á catalans ilustres, fins que més tart tingueren fi aquestes per l'arribada de un'altra gran esquadra, en la que hi anava el mateix Carles acompanyat d'en Darmstad, que desembarcant á Mataró, aont fou reconegut per rei, vingué vers Barcelona, que posada resoltament á favor de son partit els hi obrí les portes als crits de Visca la Patria y Carles III! mentres en Velasco s'embarcava cuita-corrents.

L. L. G. C.